

Media: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 1,14-15 **Published at:** 27-04-2025
Author: **Surface:** 2209.98 cm² **Circulation:** 32170
Subjects:

ΓΡΑΦΟΥΝ Ν. Βέττας, Μ. Γκλεζάκος, Π. Ε. Πετράκης,

Τα μέτρα στο μικροσκόπιο, το στοίχημα της ανάπτυξης και οι φοροελαφρύνσεις

Μέτρα ουσίας ή επικοινωνίας; Οι ειδικοί συγκλίνουν στην άποψη ότι το μόνιμο πακέτο στήριξης ύψους σχεδόν 1 δισ. ευρώ που ανακοίνωσε η κυβέρνηση αποτελεί θετικό βήμα. Ενισχύει τις πιο εύαλwes ομάδες, χωρίς να διαταράσσει τη δημοσιονομική ισορροπία.

Σε μια συγκυρία υψηλών τιμών σε τρόφιμα, ενέργεια και στέγαση, η στοχευμένη ενίσχυση των πιο αδύναμων οικονομικά στρωμάτων θεωρείται εύλογη και αναγκαία. Ωστόσο, επισημαίνουν ότι οι επιδοματικές πολιτικές δεν στερούνται κινδύνων. Μπορούν να προκαλέσουν ανισορροπίες

σε επιμέρους αγορές - χαρακτηριστικό παράδειγμα η στέγαση, όταν ενισχύεται η ζήτηση μέρους της αγοράς, με την προσφορά να μην μπορεί να καλύψει ικανοποιητικά την υπόλοιπη ζήτηση.

Παράλληλα, τονίζουν πως η υπεραπόδοση των δημόσιων εσόδων και τα διαδοχικά υπερπλεονάσματα προσφέρουν μια μεγάλη ευκαιρία: να αντιμετωπιστούν χρόνιες παθογένειες που εξακολουθούν να λειτουργούν ως βარიδί στην αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας.

Το κοινό τους μήνυμα είναι σαφές: το επόμενο πακέτο μέτρων πρέπει να έχει αναπτυ-

σιακό χαρακτήρα και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Να στοχεύει κυρίως στην ελάφρυνση του υπερβολικού φορολογικού βάρους που άφησε πίσω της η μνημονιακή περίοδος. Ως προτεραιότητα τίθεται η μείωση του μη μισθολογικού κόστους. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, για να καταβληθούν 1.500 ευρώ καθαρά σε έναν εργαζόμενο η επιχείρηση επιβαρύνεται συνολικά με 2.600 ευρώ.

Ο εξορθολογισμός της φορολογίας και η απλοποίηση του συστήματος κρίνονται αναγκαίοι όροι για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της ευημερίας των νοικοκυριών.

Οι πτυχές και τα διλήμματα του υπερπλεονάσματος

Το 2024 μάς επεφύλασσε, μεταξύ άλλων, ένα πρωτοφανές πρωτογενές πλεόνασμα 11,4 δισ. ευρώ, πολύ μεγαλύτερο από τον στόχο των 5,9 δισ. ευρώ του προϋπολογισμού. Όπως δείχνουν τα σχετικά στοιχεία, αυτή η ευχάριστη έκπληξη οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε τέσσερις σημαντικές εξελίξεις:

- Την αύξηση του ΑΕΠ από τα 225,2 δισ. ευρώ (2023) στα 237,4 δισ. ευρώ (2024).
- Τον περιορισμό της μαύρης οικονομίας, που κατά τις κυβερνητικές εκτιμήσεις απέφερε περί τα 2 δισ. ευρώ επιπλέον φορολογικά έσοδα.
- Τη συγκράτηση των κρατικών δαπανών.
- Τον πληθωρισμό που διόγκωσε όλα τα μεγέθη του προϋπολογισμού.

Ετσι λοιπόν δημιουργείται ένα υπερπλεόνασμα 5,5 δισ. ευρώ, το οποίο καλείται η κυβέρνηση να διαχειριστεί, για να κλείσει κάποιες από τις πολλές «τρύπες» που παραμένουν ανοικτές.

Πιστεύω ότι η οικονομία μας διαθέτει πλέον μια αξιολογική δυναμική, έχοντας εξασφα-

ΓΝΩΜΗ

Του Μιχάλη Γκλεζάκου

Μπήκαμε ήδη σε μια μακρά περίοδο αβεβαιότητας και κάθε αδυναμία στο οικονομικό ή κοινωνικό περιβάλλον μας βαραίνει περισσότερο από άλλοτε

λίζει χαμηλό κόστος και μακροπρόθεσμες λύσεις για το χρέος και αξιοποιώντας τους πόρους των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και ιδιαίτερα του Ταμείου Ανάκαμψης, για να περιορίσει το έλλειμμα επενδύσεων που συσσωρεύθηκε κατά τα χρόνια της κρίσης. Ετσι, θεωρώ ότι είναι πολύ πιθανή η υπεραπόδοση των δημοσίων εσόδων και κατά τα επόμενα χρόνια. Αν αυτό συμβεί, τα υπερπλεονάσματα που θα προκύψουν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν προς την κατεύθυνση της εξυπηρέτησης

των εξής τουλάχιστον στόχων:

- Την ενίσχυση των οικονομικά ευάλωτων συμπατριωτών μας.
- Τη δημιουργία προϋποθέσεων δημογραφικής ανάκαμψης.
- Την ελάφρυνση της υπερορρολογημένης «μεσοκίτης τάξης».
- Τη μείωση του χρέους, που εμείς δημιουργήσαμε, αλλά θα το εξοφλήσουν τα παιδιά και τα εγγόνια μας. Ας μην ξεχνάμε ότι ζοδεύουμε και τις ασφαλιστικές εισφορές τους για να πληρώσουμε τις δικές μας συντάξεις. Έχουμε ηθική υποχρέωση, επομένως, να μειώσουμε τα βάρη που άδικα τους φορτώσαμε.
- Την περαιτέρω βελτίωση του επενδυτικού κλίματος.

Οι κυβερνητικές εξαγγελίες για το πρώτο δισ. ευρώ από το πιο πάνω υπερπλεόνασμα κινούνται στη σωστή κατεύθυνση, αφού κατά το ήμισυ έχουν αναδιανεμητικό χαρακτήρα (ενισχύσεις εννοικιαστών και οικονομικά αδυνάμων) και κατά το υπόλοιπο χρηματοδοτούν το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Θα πρέπει όμως και οι επόμενες παροχές να είναι στοχευμένες προς την κατεύθυνση της λύσης των χρόνιων προβλημάτων της οι-

κονομίας και της κοινωνίας μας, τα οποία αναφέραμε πιο πάνω. Εγώ θα ξεκινούσα με τη μείωση του χρέους ή με άμβλυνση των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος.

Όπως και να 'χει, δεν έχουμε περιθώρια για ευκαιριακές και σκόπιμες επιδοματικές παροχές. Γιατί μπήκαμε ήδη σε μια μακρά περίοδο αβεβαιότητας σε όλους τους τομείς και κάθε αδυναμία στο οικονομικό ή κοινωνικό περιβάλλον μας βαραίνει περισσότερο από άλλοτε. Αρχισαν ήδη να εκτυλίσσονται μπροστά μας ανατροπές που διαφοροποιούν τα οικονομικά και γεωπολιτικά δεδομένα, όπως π.χ. η δασολογική πολιτική των ΗΠΑ και η αναθεώρηση των παραδοσιακών συμμάχων τους, οι σημαντικές πολιτικές και οικονομικές αλλαγές στην Ευρώπη κ.λπ.

Σε έναν τόσο αβέβαιο κόσμο, το λιγότερο που πρέπει να κάνουμε είναι να φροντίσουμε να λύσουμε τα μεγάλα μας προβλήματα και να μην «πετάμε» ευκαιρίες όπως αυτές που μας δίνουν τα υπερπλεονάσματα.

Ο κ. Μιχάλης Γκλεζάκος είναι καθηγητής Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.

Η σημασία του μεγέθους του δημόσιου τομέα

Είναι σαφώς θετική εξέλιξη το να μη δυσκολεύεται το δημόσιο ταμείο να συλλέξει έσοδα και μάλιστα αυτά να καταγράφουν ανοδική τάση χωρίς αύξηση φορολογικών συντελεστών. Σε μια χώρα όπου πρόσφατα το Δημόσιο δεν μπορούσε να χρηματοδοτήσει τις υποχρεώσεις του, η συστηματική επίτευξη δημοσιονομικών πλεονασμάτων δημιουργεί μια πολύτιμη βάση. Σε αυτή έχουν συμβάλει η ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας τα τελευταία χρόνια και μέτρα που μειώνουν τη δραστηριότητα που δεν φορολογείται, όπως βεβαιώνεται από τις πρόσφατες επισημες ανακοινώσεις.

Η υποστήριξη μέσω στοχευμένων επιδομάτων μέρους του πληθυ-

σμού που βρίσκεται σε μεγαλύτερη οικονομική ανάγκη είναι επίσης εύλογη όταν υπάρχει μια τέτοια δημοσιονομική πορεία. Η ανάγκη υποστήριξης προκύπτει κυρίως λόγω της τάσης αύξησης τιμών σε σημαντικά αγαθά, όπως η στέγαση, η ενέργεια

και τα τρόφιμα, άσχετα με το αν αυτή προκαλείται από εξωτερικούς παράγοντες ή από αδυναμίες της εγχώριας αγοράς.

Ποιος όμως μπορεί και πρέπει να είναι ο ρόλος των πλεονασμάτων και των επιδοματικών πολιτικών που ζητούμενο την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας στη συνέχεια; Όσον αφορά το δημόσιο ταμείο, και στο πλαίσιο των νέων ευρωπαϊκών δημοσιονομικών κανόνων που προτάσσουν διαχρονική προβλεψιμότητα, είναι εφικτό να υπάρχουν λελογισμένα πλεονάσματα που θα υποστηρίζουν την εξυπηρέτηση του χρέους χωρίς να καταπνίγουν την οικονομία. Υπερβολικά δημόσια έσοδα, όμως, θα αποτελούν τροχοπέδη για την ανάπτυξη, ιδίως εάν δεν χρησιμοποιηθούν με αποτελεσματικό τρόπο.

Σημασία δεν έχει μόνο το ισοζύγιο εσόδων και δαπανών, αλλά και το μέγεθος του δημόσιου τομέα και ο ρόλος του. Το επίπεδο δαπανών όσο και συνολικών εσόδων καταγράφεται ως υψηλό σε σύγκριση με το εθνικό

προϊόν και με ανοδική τάση κατά τα τελευταία χρόνια. Άσχετα με το αν η συλλογή περισσότερων εσόδων επιτρέπει νέες δαπάνες, όπως επιδόματα προς ευάλωτες ομάδες, ή αν οι ανάγκες δαπανών επιβάλλουν την αναζήτηση εσόδων, μια σταδιακή μείωση της παρέμβασης του δημόσιου τομέα εκεί όπου δεν είναι αναγκαία θα διευκολύνει την ανάπτυξη της οικονομίας. Σε συνδυασμό με το ότι οι άμεσοι φόροι ακόμη επιβαρύνουν λίγους μόνο συνεπείς φορολογούμενους, αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη μείωσης των υψηλών συντελεστών στο εισόδημα από εργασία, κάτι ακόμη πιο αναγκαίο μετά την επίπτωση του πληθωρισμού στους ονομαστικούς μισθούς.

Ενώ επιδοματικές πολιτικές

στηρίζουν τα αδύναμα νοικοκυριά, αυτές μπορεί να έχουν και αρνητικές συνέπειες, για αυτό είναι προτιμότερο να εφαρμόζονται με σταθερούς κανόνες. Οι προβληματικές πλευρές είναι κυρίως δύο. Η πρώτη αφορά ανισορροπίες σε επιμέρους αγορές, όπως της στέγασης, όταν ενισχύεται η ζήτηση μέρους της αγοράς, με την προσφορά να μην μπορεί να καλύψει ικανοποιητικά την υπόλοιπη ζήτηση, η οποία πιέζεται από υψηλότερες τιμές. Η δεύτερη προκύπτει από την ανάγκη τα επιδόματα να δίνονται με κριτήρια, κυρίως εισοδηματικά. Ετσι, όμως, η διασφάλιση επιδομάτων μπορεί να οδηγήσει σε άμβλυση των κινήτρων για εργασία ή για εμφάνιση εισοδημάτων, εγκλωβίζοντας μέρος του πληθυσμού σε χαμηλή ευημερία. Η συστηματική επιδομάτων μπορεί να οδηγήσει σε άμβλυση των κινήτρων για εργασία ή για εμφάνιση εισοδημάτων, εγκλωβίζοντας μέρος του πληθυσμού σε χαμηλή ευημερία. Η συστηματική επιδομάτων μπορεί να οδηγήσει σε άμβλυση των κινήτρων για εργασία ή για εμφάνιση εισοδημάτων, εγκλωβίζοντας μέρος του πληθυσμού σε χαμηλή ευημερία.

Με τη θετική μακροοικονομική και δημοσιονομική βάση που έχει επιτευχθεί, το περιθώριο εξορθολογισμού και απλοώσεων της φορολογίας και των κοινωνικών δαπανών είναι σημαντικό. Σχετικές παρεμβάσεις είναι αναγκαίες για να ενισχυθούν οι προοπτικές ανάπτυξης και ευημερίας των νοικοκυριών στη χώρα.

Ο κ. Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

“ Η διασφάλιση επιδομάτων μπορεί να οδηγήσει σε άμβλυση των κινήτρων για εργασία ή για εμφάνιση εισοδημάτων

Οι σύνθετες επιλογές των πακέτων στήριξης

Το παρόν, μόνιμο, πακέτο στήριξης που ανακοινώθηκε αφορά: α) Την ενίσχυση των συνταξιούχων: 250 ευρώ για περίπου 1.440.000 συνταξιούχους με εκτιμώμενο κόστος 360 εκατ. ευρώ. β) Την ενίσχυση των νοικοκυριών με ένα νοίκιο μέχρι 800 ευρώ (για μέσο δηλωμένο νοίκιο 250 ευρώ) για 950.000 νοικοκυριά, εκτιμώμενο κόστος περίπου 240 εκατ. ευρώ. γ) Την ενίσχυση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με 500 εκατ. ευρώ. Το πακέτο θα πρέπει να θεωρείται συμπληρωματικό προηγούμενων κινήσεων (έντολοι) και της επερχόμενης «Θεσσαλονίκης».

Η ενέργεια αυτή εντάσσεται κατ' αρχάς στη λογική της δημοσιονομικής αποτίμησης του 2024, και έτσι δεν προσκρούει στους νέους ευρωπαϊκούς κανόνες, η οποία έκλεισε με πρωτογενές πλεόνασμα 4,8% του ΑΕΠ αλλά και δημοσιονομικό (πρωτογενές) πλεόνασμα 1,3% του ΑΕΠ. Οι δαπάνες της γενικής κυβέρνησης ανήλθαν το 2024 σε 113 δισ. ευρώ έναντι 111 το 2023, ενώ τα έσοδα σε 117 δισ. ευρώ έναντι 108 δισ. ευρώ. Οι λόγοι αύξησης των εσόδων θα πρέπει να αποδοθούν: α) Στην τεχνολογία μέσω της διεύρυνσης της χρήσης καρτών, της διασύνδεσης

ΓΝΩΜΗ

Του Παναγιώτη Ε. Πετράκη

“ Είναι εμφανές πλέον ότι η μνημονιακή περίοδος έχει κληροδοτήσει την ελληνική κοινωνία με ένα υψηλό φορολογικό βάρος που είναι σοβαρό εμπόδιο για το παραγωγικό σύστημα

ταμειακών συστημάτων και της ηλεκτρονικής κάρτας εργασίας. Συνολικά καταγράφεται σημαντική μείωση της παραοικονομίας (IMF) αλλά με αύξηση του πολιτικού κόστους. β) Στην πληθωρισμό, ο οποίος έχει διευρύνει το ποσοστό των κρατικών εσόδων που προέρχεται από τους έμμεσους φόρους. γ) Στην άνοδο των εισοδημάτων λόγω της συνεχούς αύξησης του πραγματικού και ονομαστικού ΑΕΠ και της μείωσης της ανεργίας.

Το κυβερνητικό πακέτο στοχεύει στην ενίσχυση της καταναλωτικής ζήτησης και εμπιστοσύνης κυρίως στο δεύτερο μισό του 2025, οπότε και αναμένονται οι όποιες υφιστάμενες επιδράσεις από την παγκόσμια αναταραχή. Κατά το σκελός αυτό έχει τον χαρακτήρα τόνωσης της ζήτησης η οποία είναι επιβεβλημένη αφού η αποστράγγιση της παραοικονομίας

(ρευστότητα) λειτουργεί αρνητικά για την οικονομική δραστηριότητα. Επίσης ενισχύει τις επενδύσεις (δυνατότητες προσφοράς) ή δημιουργεί μαζικά ασφαλείας έναντι της πιθανότητας υφιστάμενων πείσεων.

Το πακέτο επίσης έχει έναν προσανατολισμό προς ευάλωτες ομάδες (συνταξιούχοι) με σηματοδότηση του κυβερνητικού ενδιαφέροντος σε κρίσιμα κοινωνικά προβλήματα (στέγαση, δημογραφικό) και λειτουργεί συμπληρωματικά με συγγενείς πολιτικές. Όμως είναι εμφανές πλέον ότι η μνημονιακή περίοδος έχει κληροδοτήσει την ελληνική κοινωνία με ένα υψηλό φορολογικό βάρος που είναι σοβαρό εμπόδιο για το παραγωγικό σύστημα. Οδηγεί σε μειωμένη διάθεση απόκτησης επιπλέον εισοδήματος και σε μεγαλύτερο βαθμό στην αναζήτηση νόμιμων και παράνομων διαδικασιών αποφυγής της φορολογίας. Επίσης ένα μεγάλο μέρος του προβλήματος εντοπίζεται στο ύψος του επικεραιματικού μη μισθολογικού κόστους, αφού για να καταβάλει μια επικέραιμη 1.500 ευρώ καθαρά σε έναν εργαζόμενο θα πρέπει να επιβαρυνθεί με 2.600 ευρώ! Υπό αυτές τις συνθήκες, εάν θέλουμε να διευκολύνουμε την έξοδο από

τα σπίτια σε 400.000-500.000 ανθρώπους οι οποίοι ούτε εργάζονται ούτε βρίσκονται στην εκπαίδευση, η μείωση των επιβαρύνσεων φοροδοτικού βάρους των επιχειρήσεων είναι κρίσιμο θέμα. Μην ξεχνάμε ότι η μείωση της ανεργίας ήταν αυτή που διατήρησε τον ρυθμό μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας τα τρία τελευταία χρόνια.

Συνεπώς το επόμενο πακέτο μέτρων θα πρέπει να έχει συγκεκριμένο αναπτυξιακό χαρακτήρα μεσοπρόθεσμης πνοής, έχοντας υπόψη ότι υψηλές οριζόντιες δόσεις ενίσχυσης της ζήτησης ενεργοποιούν πληθωριστικές πιέσεις, μειώνουν την ανταγωνιστικότητα και επιβαρύνουν το ισοζύγιο πληρωμών. Θα πρέπει να περιλαμβάνει πλαίσιο κινήτρων για το εργατικό δυναμικό. Να διευκολύνει την παραγωγή με τη μείωση του μη μισθολογικού κόστους. Να βελτιώνει τα κίνητρα και την ανταμοιβή των δημιουργικών ανθρώπων και επιχειρήσεων. Τέλος, θα πρέπει να τηρείται με ακρίβεια το πλαίσιο της δημοσιονομικής ισορροπίας, όπως έχει προδιαγραφεί.

Ο κ. Παναγιώτης Ε. Πετράκης είναι ομότιμος καθηγητής ΕΚΠΑ.